

KRUPSKÉ STŘÍPKY

Obecní úřad Horní Krupá
1 / 2012

Sportovcovo jarní předsevzetí

Zběsilý čas letí jak d'as,
jaro je tu a ve vzduchu zpívá.
Zní atleta hlas:
„Poběžím zas a zdrhnu světu!“
Rozkvétá jíva.

Vyráží ven,
ten tam je sen,
alejí supí, sténá a úpí
vůbec ne sličná, spíš dýchavičná
lokomotiva.

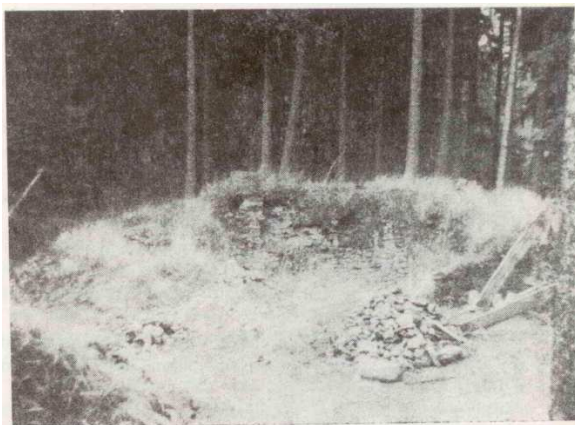
Příjemné jarní sportování přeje
JB

Milí spoluobčané

V příštím roce si budeme připomínat již 730 let od založení naší obce. K této příležitosti bych rád na stránkách Krupských střípků připomněl historii Horní Krupé a její vývoj během staletí, včetně historických zajímavostí, které se k naší vesnici a jejímu okolí pojí. V tomto vydání se budu věnovat založení vesnice až do období světových válek.

Z čeho vůbec pochází název Krupá? Nejpravděpodobnější je verze historika Antonína Profouse, který ve svém díle „Místní jména v Čechách“ vysvětluje, že ve staré češtině znamenalo přídavné jméno „krupý“ drsný, nebo také hrubý. A název „Horní“ již netřeba vysvětlovat.

Nelze jednoznačně říci, kdy přesně byla Horní Krupá založena. Údaje se v některých pramenech různí, ale obecně se poprvé o naší obci objevila zmínka z roku 1283 v rukopisu uloženém v Univerzitní knihovně v Praze. Podobně staré jako naše vesnice jsou i obce v okolí. Lze jmenovat i některé zaniklé – jako například Boučí u Lysé, kde byla osada o 22 domech, která zanikla v četných válkách, dále také osada Nové Dvory nedaleko Ronovce.

Pozůstatky hradu Ronovce

Nejstarší písemně podložené zprávy o naší krajině jsou však o hradu Ronovci – o tom se lze dočíst již roku 1265. Jeho majitelem byl Smil z Lichtenburka. Podle archeologických nálezů se lze ale domnívat, že hrad je ještě starší. Během staletí měnil hrad často svého pána a to až do roku 1544, kdy byl již zcela zpustlý, jelikož vlastníci si vystavěli tvrz v Dolní Krupě. Vyhořelý a zpustlý hrad se stal levným lomem na kamení pro stavby v okolních vesnicích a místem pro „zlatokopy“, kteří se zde snažili objevit bájný poklad. Nebýt Vlastivědného kroužku v Dolní Krupě, který byl založen roku 1957 a jehož členem byl i zesnulý Karel Kubera z naší obce, nezbylo by již z hradu téměř nic. Spolek prováděl výkopy, sbíral a třídil archeologické nálezy, z nichž některé jsou velmi cenné. Dále provedl nejnnutnější sanace na zdivu a zbytku hradu, aby to málo, co z něj zbylo, bylo přístupné i pro další generace.

Následující léta feudalismu hodně ovlivnila bitva na Bílé hoře a období po ní bylo spojené s velkým útlakem a pronásledováním jiných než katolických věřících. Tito se museli ukrývat a jedním z úkrytů byly i rozvaliny hradu Ronovce. Nejvíce nám o této době může říci tzv. Postila česká, která byla nalezena roku 1923 ve vydlabaném trámu při demolici stodoly v čp.4. Autorem je kněz Martin Zámorský z Opavy. Kniha popisuje útrapy lidí, jejichž osud měla v rukou vrchnost a jejímž byli majetkem. V té době byly také Dolní a Horní Krupá několikrát prodány a za vlastnictví pana Buriana Trčka z Lipé byl z tvrze v Dolní Krupě vystavěn dnešní zámek.

Z dokladů o vyměřování daně po Bílé hoře se lze také dozvědět, jak vypadaly naše obce v této době. Následuje malá ukázka ze soupisů majetku tehdejších hospodářů:

Šimon Homole – role má 60 strychů, na zimu seje 20 strychů a na jaro také 20, porostlin mimo vorné pole půl lánu. Chovati může 6 kusů tažných, koně nemá, má 4 voly, 4 krávy, 8 jalovic, 7 ovcí a 2 svině.

Pro upřesnění – 1 strych, neboli korec měl 2877 m² a 1 lán byl zhruba 17,2 hektaru.

Z doby třicetileté války pochází také svědectví o bývalém statku sedláka Hromádky, který prý vystřelil po vojsku utábořeném na silnici. Jeho statek byl vypálen a on sám byl potrestán překrutnou smrtí.

K době reforem Marie Terezie se váže i rozvoj školství, kdy se začalo vyučovat v Dolní Krupé. Celkové uvolnění poměrů následovalo až po zrušení roboty v roce 1848.

Do roku 1847 spadá také vybudování evangelického kostela v naší obci i přilehlého hřbitova. Zajímavostí je, že pozemek patřil rolníku Štěřbovi, který zde chtěl pohřbit svou dceru a pro povolení si šel pěšky až do Vídně.

Kolem roku 1869 byla vystavěna také fara.

Krupské panství měnilo v těchto dobách často majitele. Mezi slavné osobnosti, které se zde v tomto období narodily, lze jmenovat profesora Bohumila Smetánku – významného bohemistu - a také L. V. Čelanského, vynikajícího hudebního skladatele.

Z důvodu množících se požárů byl v Dolní Krupé roku 1882 založen požární sbor, který zasahoval i u velkého požáru v roce 1892, kdy lehlo popelem 36 domů, kostel a věž, na níž se roztavily i zvony. O tři roky dříve vypukl i veliký požár v Horní Krupé, kde shořelo 7 stavení a evangelická škola. Pohrom bylo v tomto mezidobí více – jmenovat lze také krupobití v roce 1890, kdy kroupy ležely ještě po třech dnech v padesáticentimetrové vrstvě.

Co se týká obyvatelstva, nejvíce lidí měla naše vesnice roku 1880 – celkem 706. Na přelomu století to bylo 559, před padesáti lety 460 a klesající tendenci se podařilo zastavit až v posledních letech. V současné době má Horní Krupá 506 obyvatel.

Běh těchto let přerušila až první světová válka a nejen o ní bude další díl tohoto pohledu do historie naší obce.

Václav Lacina ml.

Za poledne se nejdál dojde

Čas kolem nás ubíhá, mívá nás a mizí v nenávratnu, jako voda v řece. Pomalu ale jistě spěje, ba běží a ztrácí se v daleké minulosti. Tak to říkáme o čase, když zavzpomínáme desítky let nazpět. Jak je to dávno, uběhlo hodně vody – říkáme.

S časem jde současně dopředu i vývoj a ve všem pokrok. Žaseme nad tím jak se vše vyvíjí a jde rychle kupředu.

Říká se, že v šestnáctém století byl nejrychlejší dopravní prostředek kůň. Pravda, je to dávno, ale zase není tak dávná doba, kdy se ještě chodilo hodně pěšky. Naši rodiče třeba i do Brodu do trhu. Potom můj otec koupil kolo, což bylo první na Pochvaldech (Údolí) – dneska k neuvěření.

V té době žil dědeček Rosicků, tak jsme mu jako děti říkaly, neboť jsme ho již tak znaly. Jako mladšího si ho nepamatuju. Nevím, jestli je ještě někdo, kdo by ho pamatoval. Jmenoval se Josef. Byl vyučen ševcem, byl to moudrý člověk a šprýmař. Chodíval k nám v neděli odpoledne. Když někdy vynechal, říkali jsme si: „Co asi je s dědečkem, že nepřišel?“ Když byl pohoštěn kávou, říkával: „Tady vám teče dobrá voda.“

Jedenkrát přišel takhle v máji, kdy padal, jak se říká, májový teplý déšť. Dědeček nám zvěstoval: „padají milióny“. Teplo, vláha, jak je známo, jsou dobré podmínky růstu a to ti staří moudře si uvědomovali, že jsou to velké hodnoty, kterých si dokázali vážit.

Byl jedním z těch dříve narozených, hodně pamatoval, rád vzpomínal třeba na určování času. Dříve se totiž zvonilo v každé vesnici poledne. Dědeček říkával, že když se cesta protáhla a šel přes poledne, na což ho upozornil hlas zvonů hlásících poledne z jedné vesnice, ušel kus cesty, než zvonili v druhé a pak v další. Inu, jak by ne, když každému zvoníkovi šly hodiny jinak. Dědeček získal zkušenost, že za poledne se nejdál dojde.

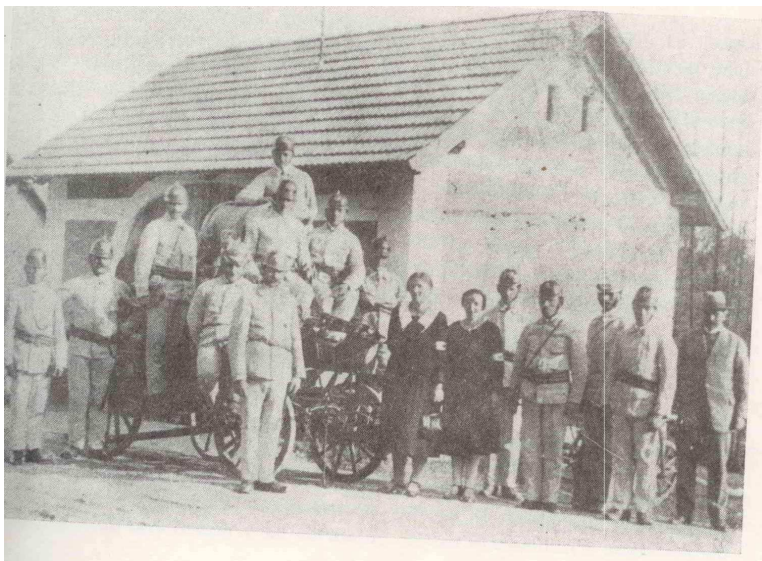
Zmíněný dědeček Josef Rosický se narodil 2.3. 1863 v Lysé čp. 6. Tam bydleli nějaký čas a poté se přestěhovali někdy kolem roku 1894 do Marievsi a po roce 1900 koupili chalupu na Pochvaldech, kde v září roku 1958 zemřel ve věku nedožitých 96 roků.

Někteří starší si budou pamatovat jeho syna Jana Rosického.

Josef Kudla

Myslivci v Horní Krupé v roce 1900

Fotografie SDH Horní Krupá z roku 1925

Vážení spoluobčané, letos to je již 100 let od doby, kdy byl v naší obci založen hasičský sbor. Rádi bychom zhodnotili vývoj sboru a informovali vás o akcích, které místní SDH k tomuto výročí pořádá.

Sbor dobrovolných hasičů Horní Krupá čítá v současné době více než 50 aktivních členů, kteří se zapojují do všech činností.

Ať už se jedná o několik každoročních soutěží, kde se daří dosahovat výborných výsledků nebo pořádání tradičního hasičského plesu, sběru starého železa a podobně. Díky zapáleným členům se daří udržovat a rozšiřovat vozový park a vybavení pro lepší zvládnání případných požárů a přírodních katastrof. Pochvala patří také nedávno založenému ženskému družstvu, které již potvrdilo svoje kvality..

V rámci letošních oslav stého výročí bude představen nový prapor našeho SDH, jenž bude po slavnostním odhalení vysvěcen. Zájemci, kteří by byli ochotni přispět na pořízení nového praporu, jsou vítáni a jejich jména budou po dohodě uvedena na zlaté stuze, která bude součástí praporu. Případným dárcům děkujeme. Bližší informace u velitele Václava Laciny st.

Další akcí bude tradiční hasičská okrsková soutěž, která se bude konat 26. května na našem fotbalovém hřišti. Nebude chybět ani večerní taneční zábava, rovněž na hřišti.

Oslavy vyvrcholí 24. června zábavným odpolednem na návsi před kulturním domem. Těšit se můžete na pěvecké vystoupení souboru Jasoň a koncert kapely Božejáci.

Věříme, že vás akce na počest výročí sboru zaujaly a navštívíte je v hojném počtu.

Staré hasičské heslo:

Bohu ku cti, bližnímu ku pomoci, vlasti ku prospěchu

Výbor SDH Horní Krupá

V pátek 20. dubna 2012 se uskuteční sběr železného šrotu. Připravte železný šrot před svoje domy k odvezení.

V pátek 27. dubna a v sobotu 28. dubna 2012 bude sběr objemného odpadu. Kontejnery na objemný odpad budou umístěny u kulturního domu od pátku do soboty do 18 hodin. Do tohoto kontejneru můžete odvézt všechen objemný odpad z domácnosti, který se nedá uložit do popelnice a nepatří do jiné kategorie odpadů.

Svoz nebezpečných odpadů z domácností se uskuteční v úterý **22. května 2012** v 17,30 -17,45 hodin u kulturního domu.

Prodej stavebního pozemku

Obec nabízí k prodeji poslední pozemek ke stavbě rodinného domu v Horní Krupě v lokalitě „Kamenná“.

Vodné

Zastupitelstvo obce stanovilo cenu vodného na 17 Kč za 1m³.

Poplatek za odpady na rok 2012

Připomínáme občanům, kteří ještě nezaplatili poplatek za odpady a ze psů, aby tak učinili do 30. dubna 2012. Poplatek za odpady pro rok 2012 zůstává stejný jako v minulém roce a je v této výši: 370 Kč, děti do 18 let 90,- Kč a občané starší 65let 185,- Kč (viz vyhláška obce 3/2010).

Nejbližší zasedání zastupitelstva obce se bude konat:

24. dubna, 29. května, 26. června 2012 na obecním úřadě.

Tříkrálová sbírka 2012

Během Tříkrálové sbírky na počátku ledna 2012 bylo ve všech částech naší obce vybráno 14 332 Kč.

Pořadatel, Oblastní charita Havlíčkův Brod děkuje všem ochotným dárcům.

Společenská kronika

za období od posledního vydání Krupských střípků

Významná jubilea:

Kolařík Václav, 87 let
Rasocha Bohuslav, 91 let
Heroldová Lydie, 92 let
Kudlová Marie, 70 let
Vágnerová Božena, 88 let
Beranová Miluše, 75 let

Přejeme pokojné dny.

Narodila se:

Trachtulcová Vendula, Horní Krupá

Blahopřejeme a radujeme se z Vašeho dítěte

Zemřeli:

Vítězslav Beran, Horní Krupá
Anna Tománková, Domov pro seniory Havlíčkův Brod

Vzpomínáme spolu s Vámi

Česká společnost ornitologická ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Správou CHKO Žďárské vrchy, střediskem Havlíčkův Brod, odborem životního prostředí města Havlíčkův Brod a o.p.s. Stanicí Pavlov pořádají

28.4. 2012

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU

Sraz účastníků bude ve 4:00 hodin před ZŠ V Sadech v Havlíčkově Brodě. Trasa povede podél toku Sázavy k lávce nad vakovým jezem, dále proti proudu Pivovarského potoka k ulici Rozkošská, podél areálu Psychiatrické léčebny k vodojemu a odtud k Pivovarským rybníčkům, kde bude exkurze cca v 7:00 hodin ukončena. Během cesty budou ornitologové podávat výklad k jednotlivým ptačím hlasům. Akce bude zakončena ukázkami odchytu a kroužkování ptáků a předvedením dravců ze Stanice Pavlov. Tato část proběhne v době od 7:00 – 8:00 hodin u horního Pivovarského rybníčku.

Těšíme se na účast všech přátel přírody

MÁTE PEJSKA? I MY MÁME,
CO VYKAKÁ, POSBÍRÁME.
JE VELICE NEMILÉ, ŠLAPAT
V JEHO VÝKALECH ...
... MÁME PROSBU OD LIDÍ
AŽ PES SE ZA VÁS NESTYDÍ ...
A VŠE PO NICH UKLIDÍ.
DĚKUJEME.

Prosbu napsala Jaroslava Staňková

Děkujeme všem za příspěvky do časopisu.

Časopis Obce Horní Krupá.

Horní Krupá 49, 580 01, IČO 00267481

Vydává Obecní úřad Horní Krupá.

Časopis je zapsán do evidence periodického tisku u MK ČR
a bylo mu přiděleno evidenční číslo: MK ČR E 19537.

Písemné příspěvky posílejte na OÚ Horní Krupá, 580 01
nebo

e-mailem obec@hornikrupa.cz.

Telefonické dotazy a připomínky na tel. čísle 569436145,
725 101 163.

Foto na titulní straně: Jana Horáková

Distribučováno zdarma do všech schránek. Pokud jste časopis
nedostali, přihlaste se na OÚ, kde je k dispozici.

Duben 2012